

Villala Vuosisatain Vaihteloissa 1618-1810

Professori Veijo Saloheimo

Esitelmä Villalan 400-vuotiaasta rajakylästä.

I

Villalan sijainti kahden järvenselän kannaksella oli suotuisa esihistoriallisena aikana. Lapinliesi kylän länsipäässä kertoo lappalaisasutuksesta. Siitä käsi ylsi mukavasti sekä Hummonselälle että Raikuun väylää yli Villasenjärveltä Pahatsuun Paasivedelle, etenkin kun kivikautena Suur-Saimaan rantaviiva oli kymmenkunta metriä nykyistä ylempänä.

Historiallisen ajan alulla Villala oli Ruotsin ja Venäjän välistä rajaseutua. Rajarauhoja tehtiin 1500-luvun alkupuolella Puruveden Kärjäkalliolla, mutta raja painui silti itään.

Savon maantarkastuksessa 1561 Savolaiset ilmoittivat kukkarokirjoihinsa Raikuun, Pihlajaniemen ja Vaaran palstoja. Karjalaiset eivät pystyneet vastustamaan, kun hallitsija oli kaukana Moskovassa kädet sidottuina sisäisiin ja Puolan asioihin.

Täyssinän rauhassa 1595 vedettiin raja todellisten nautintasuhteiden mukaan. Vaaran karjalaiskylä joutui Ruotsille. Simana Rötsoi naapureineen joutui vetäytymään uuden rajan taakse.

Riitamaana tämä seutu oli vaarallinen asua ja siksi pysyi takamaana Stolbovan rauhaan asti, jolloin Venäjänraja siirtyi kauaksi itään.

Villala oli keskiaikana Kurkijoen pogostan ja 1600-luvun alussa Uukuniemen pohjoisin perukka.

Keskiaikana oli asutusta Purujärvellä, Totkiniemessä ja Juurikassa.

Niinikumpu, Kesälahti ja Kereli saivat alkunsa 1500-luvulla. Villala oli silloin erä- ja kaskimaata.

Ensimmäiset asukkaat tulivat kai 1620-luvulla.

Villasia asui vuonna 1618 Kuisma ja Jyri Purujärvellä.

Sukua ei mainita vielä 1614, elleivät Kuisma ja Jyri ole Jyri tai Juda Riianpojan poikia.

Näiden isä Riiko Iivananpoika mainitaan Purujärven Suurkylässä 1589-93.

Juda Jyrinpoika asui Villalassa 1631-46, Huotari Jyrinpoika 1638-41. Kerelistä tulivat tänne

Levotinpojat Levo 1631-38, Jerasim vuoteen 1627, Juda 1631 ja Paavila 1631-51. Totkiniemestä muuttivat Juda Martinanpoika ja Trohkima Radinpoika 1637, Matvei Hilipanpoika 1631-51 ja poika Ontto 1641-42.

Samaan aikaan muutti tänne luterilaisiakin: Matti Parkkonen 1631-37 kai Leppävirralta, poika

Paavo 1638-51, Matti Pekapoika Silvennoinen Kerimäeltä 1628 Kurkijoen kautta, 1682 Heikki

Paavonpoika Keitosilvennoinen eli Ketolainen ja poika Heikki 1642-51, Niilo Ollinpoika Tolvanen

1631-37 Säamingistä 1626 sotaväenottoa pako, pojat Pekka 1631-51 ja Paavo 1638-51, Olli

Pekapoika Väkeväinen Säamingin Kokonsaaresta 1635, Tahvo Kiiskinen 1631-51 kai Kerimäeltä,

Pekka Hirvonen 1627-51 ja Mikko Pekapoika 1638-41 sotaväenottoa pakoon Kerimäeltä ja Tuomas Havukainen 1631-51 Säämingin Kokonsaaresta samoin 1630.

Ketolaisen suku sai siis alkunsa Villalassa, sillä nimeä ei esiinny missään muualla ennen 1630-lukua. Koska Silvennoisten paljous Kerimäen ja Punkaharjun rajamailla Silvolassa ja Kulennoisissa samojen etunimien takia tuotti sekaannusta, sai kai yksi Heikki nimeensä alkumääreen ”keito”, ja käytössä kului tarpeeton osa pois. Siilinjärvellä eriytyi samalla tavalla Husso Kasurisista ja Vieremällä Pulkka Kettusista.

Vuonna 1637 oli Villalassa 13 veroa maksavaa taloa, vauraimpana Matti Parkkonen ja lähinnä Niilo Tolvanen, Tahvo Kiiskinen ja Juda Marttinanpoika. Kullakin talolla oli hevonen, kolmella kaksi. Kahden lehmän taloja lueteltiin neljä. Juda Marttinanpoika ilmoitti nuorta karjaa neljä päätä. Savolaistulokkaat olivat maakirjan mukaan vauraampia kuin ortodoksit.

Peltokylvöjä merkittiin 4-8 kappa, leipäviljaa kahdeksalle ja sama kauraa kuudelle talolle. Kuudella talolla oli tiluksina kuormanala niittyä. Nuotan neljäsosan ilmoittivat Parkkonen, Tolvanen, Kiiskinen ja Ketolainen. Ainoa vene oli Juda Marttinanpojalla.

Heinät kasvoivat tuhdilla Pahatsunpohjassa ja Heinniemen Laanislahdessa. Kaskia viljeltiin ympäristön ylängöillä Nivungista Heinniemeen.

II

Kun Uukuniemi sai vuonna 1630 ensimmäisen luterilaisen kirkkonsa Kesälahdelle ja ortodokseja alettiin painostaa sen mukaiseen oppiin, alkoi Villalankin alkuväestö harveta. Jerasim Levonpoika lähti Venäjälle jo vuonna 1627 ja veli Levonti 1638 kadoten jäljettömiin. Huotari Jyrinpoika Villanen muutti 1641 Mustajoen latvoille Valdain ylängölle. Köyhtynyt Juda Marttinanpoika ja Juda Jyrinpoika Villanen katosivat maakirjasta vuoden 1646 jälkeen, Ontto Ontreinpoika Makkonen 1643.

Kirkkokysymys väritti vuosina 1656-58 käytyä sotaa.

Kun Ruotsin päävoimat sitoutuivat Puolan-sotaan, Venäjä yritti ottaa takaisin menettämänsä Käkisalmen läänin ja Inkerinmaan ja yllytti näiden ortodoksiväen kapinaan.

Venäläisten ahdistuessa Savonlinnan seutuja joutui Villala heidän tukikohdakseen.

Pajari Sergei Zelenij toi keväällä 1656 Sortavalan, Tohmajärven ja Kiteen kautta tänne monisatapäisen joukkonsa ja sai sitä tukemaan paikallisiakin ortodokseja.

Savon puolustusta johtanut eversti Israel Pistolekors kutsui talonpoikaisen nostoväen aseisiin ja määräsi sen päälliköksi majuri Hans Hannunpoika Gyllenbrandin. Hän alkoi varustaa Olavinlinnaa puolustuskuntoon ja asetti etuvartiot Puruvedelle kai Punkaharjun salmiin ja Orivirrälle Vuokalaan. Punkaharjun vartiota johti Rantasalmelainen Mikko Hannunpoika Kokki.

Zelenij lähti liikkeelle elokuun alussa ja työnsi Kokin pois Punkaharjulta. Gyllenbrand halkaisi kimpaantuneena aran alipääällikkönsä kallon, mutta se ei enää pelastanut Puruveden rantakylää. Vaara tuhoutui ensimmäisenä, sen väki raahattiin Venäjälle, josta vain osa pääsi palaamaan. Pihlajaniemi, Raikuu, Kumpuranta ja muut kylät tuhottiin Anttolaan, Heikkalaan ja Makkolaan asti. Olavinlinna piiritettiin ja kaupunginalku sen luota poltettiin.

Gyllenbrandin etuvartio Orivirralla oli tyhjän panttina.

Apuun tuli sata rakuunaa ja 150 ratsumiestä majuri Erik Boijen johtamana. Syyskuussa 1656 hän yhytti Zelenijin väen ja kaatoi siitä 50 miestä.

Kymmenen kiinnisaatua hirtettiin ja kaksi pidettiin vankeina. Gyllenbrand hyökkäsi Kiteelle rankaisemaan kapinallisia ja vältti Kokin tapon takia odottavat käräjät. Venäläisjoukot karkoitettiin syksyllä koko Käkisalmen läänistä.

Villakin vapautui näin venäläisistä.

Ortodoksiasukkaiden luku väheni samalla kertaa, sillä venäläiset yllyttivät heidät pakenemaa. pako ikään kuin repäisi kanta-asutuksen Käkisalmen läänistä, ja siitä johtuu tämän sodan saama nimi ruptuuri (repeämä).

Paavila Levonpoika lähti virran mukaan ja asettui kai Ilmajärvestä etelään Jefremovon pitäjän Selenevan kylään.

Matvei Hilipanpoika katosi samoin, mutta jäi Tohmajärven Petravaaraan, josta entinen väki oli paennut ja Matvein pojat asuttivat autiot. Vain Ontrei Makkonen pysyi edelleen Villalassa.

III

Uukuniemen pohjoisosaa hallitsi vuosina 1651.80 kenraali Henrik Rehbinder Niukkalan rälssihovina. Villalankin talot maksoivat veroa hänelle. Ison reduktion jälkeen Niukkalan hovi vuokrattiin Henrik Nethoniukselle. Hän sai vuokralle myös Suorlahden ja Muljulan hovien veronkannon Kiteeltä. Villalalaiset hän haastoi vuonna 1690 käräjiin tekemättömistä päivätöistä ja laiminlyödyistä heinäveroista.

Vuonna 1683 tehty tuomarin veroluettelo kertoo 30 vuoden aukon jälkeen kylän asukkaista. Heikki Ketolaisella oli pojat Heikki, Antti, Matti ja Paavo. Matilla oli poika Matti ja Paavolla Heikki. Niilo Hirvosen pojista olivat isäntinä Mikko ja Niilo, Pekka Hirvosen poika Mikko vuoteen 1683 ja Niilo vuoteen 1685 asti.

Tolvaset olivat kadonneet kylästä, ja sijaan tuli vuonna 1683 Heikki Hannunpoika Hartikainen, Matti Kinnarinen, Abraham Koikkalainen, Eljas Tuunainen ja Pekka Pimiä, viimeksi mainittu Viipurin-karjalasta tullut. Ontrei Makkosen poikia mainitaan Iivana, Makaria ja Romana.

Ruptuuri meni siis hohi verraten vähin vaurioin Zelenijin leiristä huolimatta. ”Ruotsit” lienevät joutuneen evakkoon Savoan tai piilopirtteihin.

Katovuonna 1690 vuokraaja Nethonius haki vuokranmaksuun helpotusta ja laati Niukkalan hovin alaisista kylistä kylvö- ja satoluettelon todistamaan talonpoikien veronmaksukyvyän alenneen. Se antaa tarkan kuvan Villalalaisten taloudesta.

Ruista kylvi peltoon 17 talosta seitsemän 6-12 kappaa kukin. Ohra- ja kaurakylvöjä oli kaikilla 2-20 kappaa, Ketolaisilla kauraa jopa kaksi tynnyriä eli kolme hehtaota talossaan. Kylvötiheyden mukaan arvioiden tästä kertyy noin 20 ha. peltoa eli runsas hehtaari taloa kohti. Kolmella Ketolaisella sitä oli lähes kolme hehtaaria kullakin.

Kaskeen kylvettiin pääosin ruista pieninä määrinä. Antti ja Matti Ketolainen kylvivät kumpikin kolme tynnyriä eli liki viisi hehtaota., Heikki puolitoista ja Romana Makkonen tynnyrin. Ohrakaskia oli kolmellatoista ja kaurahalmeita kuudella talolla.

Niukat kaskimaat aiheuttivat ankariakin riitoja. Kesälahdella ja Kiteellä oli yhteismaa

Varmonniemestä etelässä Hummovaaran yli Heinniemeen pohjoisessa. Eteläpäättä tavoittelivat ahtaalla joutuneet Juurikan, Kontiolan, Närsäkkälän ja Misolan asukkaat. Heinniemeä taas havittelivat Rääkkylän kylät.

Eteläpäässä sovittiin vuonna 1684 rajaksi Kousanjoki, joka ei täysin pitänyt, sillä Kesälahden Varmo työntyi sinne. Nivungin reitti pohjoisemmassa ei sopinut rajaksi Kiteeläisille, sillä entiset Juurikkalaiset olivat pitäneet kaskiriihiä Leinäjärvellä asti.

Hummovaarasta johtuneessa kaskisodassa pitivät Villalan puolta Antti ja Matti Ketolainen.

Rajapaikaksi sovittiin viimein Hummovaaran laki.

Vuonna 1707 Heinniemessä kaskennut Rääkkylän, Sangenlahden, Rasivaaran ja Piimälahden väki, joka kuului Muljulan hoviin, menetti 3000 lyhdettä ruista Paavo Matinpoika Ketolaiselle, joka vielä ajoi heidät pois riitamaalta. Näilläkin kaskimiehillä oli metsäriihiä Heinniemessä hallintaoikeutensa takuuna, mutta Villalan kyläjäs vetosi kai niittyomistusoikeuksiinsa oman kaskioiekutensa perusteena.

Vuokramies Nethonius ei ollut enää asettelemassa alaisiaan, sillä hän kuoli suurena kuolovuotena 1696.

Ketolaiset olivat 1690-luvulla Pohjois-Karjalan etevämpiä kauppamiehiä. Maalla ei saanut Ruotsin lain mukaan käydä kauppaa, mutta koska täältä puuttui kaupunkeja, antoi kenraalikuvernööri Jören Sperlling Käkisalmen läänin talonpojille luvan käydä kauppaa.

Mahtavin parissikka Matti Matinpoika Ketolainen sai asiakkaita Savostakin. Hän tuli vuonna 1689 Kerimäen käräjiin velkomaan saataviaan sikäläisiltä velallisiltaan. Nämä olivat kai saaneet rahaa tai tuontitavaraa, ja Matti vaati sijaan tervaa tai voita myydäkseen ne edelleen. Isä Matti Heikinpoika

velkoi 1697 Raikuulaiselta Mikko Nousiaiselta maksua kahdesta suolaleiviskästä, ja poika peri 28 saatavaa yhteensä liki sadan taalarin arvosta. Antti Heikinpojalla oli 45 taalarin saatava Pihlajaniemeläiseltä Heikki Kettuselta, jota hän vaati tämän talon saaneelta Lemetti Maliselta, mutta turhaan.

Kotipuolessakin Matti Matinpoika luototti naapureita ja haki 1690-luvulla 23 velalliselta takaisin yhteensä liki 600 taalaria. Perinnässä taisi tulla joskus kiire, sillä vuonna 1697 vaati vuokramies Jakob Hoppenstång häneltä 200 ja muut lisäksi 45 taalaria.

IV

Raskas aika 1696-1721, johon sisältyivät sekä suuret kuolovuodet että Isoviha, ei tuottanut paljoa tuhoa Villalaan. Rauhan tultua 1722 oli voimissaan yhdeksän taloa: kolme Ketolaisten, kaksi Hirvosten sekä yksi Kiiskisten ja Makkosten. Uusia asukkaita oli ilmestynyt Pekka Hulkkonen ehkä sodan evakkona Sortavalasta, Anton Suomalainen sekä Mikko Kupiainen ja Mauno Pennanen pitäjän eteläosasta.

Autioita asetettiin uudelleen tai liitettiin asuttuihin tiloihin, esim. Sohroma Makkosen autio Hannes Hirvosen savuun. Tervolan Olli Kupiainen sai Niilo Parviaisen ja Paavo Matinpojan autiot.

Joista toinen eli Mikkola joutui poika Ollille 1735.

Mattilan otti Moision autiosta Juhana Paavonpoika Ketolainen vuonna 1748.

Näkyvin muutos kylässä oli Hummovaaran asuttaminen. Jo vuonna 1722 siellä asui torpissaan Heikki ja Mikko Hirvonen, Pertti Hämäläinen sekä Heikki Simonen. Mikon ja Heikki Hartikaisen mökki käskettiin hävittää vuonna 1725, mutta käsky peruttiin ja lisää luvattiin. Vuonna 1736 oli Hummovaarassa kuusi uutta taloa. Näin varmistettiin Juurikkalaisten pois pysyminen entiseltä riitamaalta.

Rääkkyläläiset valtasivat vastaavasti Heinniemen. Heidän riihensä saivat asukkaat ja niemi viljelijät. Villalalle jäivät sentään Taanislahden luhdat. Vihtavaarasta kiistasi 1760-luvulla Heinniemeläisten kanssa asuessaan Hummovaarassa, mutta Kitee sai riitamaan.

Vuosisadan edetessä peltopinta-alan tarve kasvoi, ja talot alkoivat pyrkiä erilleen. Ehkä ensimmäisenä vaiheena siirtyi kolmen talon ryväs Ketola, Malila ja Heikkilä pääkylältä erilleen Ketolanlahden tuntumaan, myöhemmin Hirvoset Hirvolanvaaraan ja Mikko Kupiaisen aution ottanut Mikko Silvennoinen Pahatsuun. Siltavouti Aatami Hipsosen Luukkolan perinyt Paavo Luukkonen siirsi talonsa takamaalle pikkuvihan jälkeen, ja Sofronila siirtyi Taipaleenmaalle vuonna 1756.

Toimeentuloa mitattiin 1700-luvulla miltei vuosittain vuoden 1637 tavoin. Vuonna 1739 oli kylän 23 talolla, kolmella uudistorpalla ja 10 loisella yhteensä 30 hevosta, joista Hirvolan Pekalla,

Pennalan Pekalla, Tervolan Olli Kupiaisella ja Simolan Lemetti Raatikaisella kaksi kullakin.

Pennalassa elätettiin seitsemää lehmää. Juholan Lauri Hulkkonen ja Lemetti Raatikainen omistivat niitä viisi. Koko lehmäluku oli 60.

Vuonna 1765 Villalan 30 taloa omisti 37 hevosta, joista kahdella talolla oli kolme. Karjoista oli kahdella viisi ja yhdeksällä neljä lehmää, kaikkiaan 78. Myöhemmät karjatiedot puuttuvat.

Arviomaakirjojen kylvömääristä ei voi päätellä peltoaloja, mutta isonjaon yhteydessä ilmoitettiin vuonna 1775 olleen peltoa keskimäärin vajaat kolme hehtaaria. Kokonaispinta-ala kohosi sataan hehtaariin.

Talojen lisääntyessä tila kävi ahtaaksi ja kaskiriidat yleistyivät. Jo varhain valtasivat talot itselleen vakinaisia maapalstoja eli opotteja, joista uudistalot jäivät ilman. Kun 1700-luvun puolivälissä alkanut isojako viivästyivät täällä valtakunnan laitamalla, jakoi kruununvouti metsät ns. sovintojaossa. Täyttä sovintoa ei saatu, kun osa vanhoista taloista menetti tasapuolisuuden nimessä perinteiset opottansa.

Maanviljelyksen tehostuessa peltoala laajeni 1700-luvun lopulla voimakkaasti. Isonjaon valmistuessa sitä oli liki 282 geometristä tynnyrinalaa eli 140 hehtaaria. Sitä riitti 37 viljelmälle vajaa neljä hehtaaria, mutta isossajaossa siirretyt tilat kasvattivat nopeasti keskimäärääkin, kun poistuvat tilan pellon saanut naapuri raivasi vastikealan uuteen paikkaan.

Isojakokirjassa oli eniten peltoa Pennalalla, yli 15 tynnyrinalaa eli yli seitsemän hehtaaria, niittyä taas Malilalla yli 39 tynnyrinalaa eli 18 hehtaaria. Niityn kokonaisala kohosi 570 tynnyrinalaan eli yli 250 hehtaariin.

Uudenkaupungin rauha 1721 rajoitti liiketoiminnan edellytyksiä, kun Viipuri ja Sortavala jäivät rajan taakse, ja tilanne paheni vielä Turun rauhassa 1743 Venäjän otettua Savonlinnankin ja katkaistua vesiyhteydet kaupunkeihin.

Kylän kauppamiehet katosivat edellytysten puutteessa, mutta vanhasta muistista tuotettiin edes tervaa. Vuonna 1759 ostivat Tohmajärveläiset Villalasta tervat uuden kirkkonsa kyllästämiseen. Liikenne siirtyi vähitellen maalle. Kirkkotienä pysyi toki Hummonselkä talvella jäitsee, kesällä veneellä. Paha onnettomuus tosin sattui 1740-luvulla, kun kylän kirkkovene kaatui myrskyssä ja hukutti mm. ennenmainitun siltavouti Aatami Hipsosen.

Siltavoudin asuminen täällä oli perusteltua, sillä kylän läpi kulki Pohjois-Karjalan päätie länteen kohti Savonlinnaa. Niin kuin eräät muutkin maantiet se saattoi olla isonvihan ajan perua, kun venäläiset miehittäjät tarvitsivat joukoilleen huoltoteitä.

Aatami hoiti kai Villalan ja Hiiskosken väliä kutsuen tarpeen mukaan talolliset parantamaan ja vahvistamaan tätä väylää. Uusi siltavouti Eero Ilvonen tuli tänne 1750-luvulla ja sai Mikko Hämäläiseltä talokseen Ilvolan.

Maantie tarvitsi varteensa majatalot virallisten ja muidenkin matkajien varalta.

Vuonna 1744 määrättiin majataloiksi Pennala ja Hummovaaraan Kainula, 1733 Auvila ja Ilvola, 1795 no: 17 Ihala ja no: 24 Karppila.

Särvin oli edelleen paljolti kalan varassa. Tämä näkyy verokirjojen pyydysmäärissäkin: vuonna 1739 omisti 11 taloa neljännesnuotan ja veneen. Neljännes saattoi tarkoittaa puoltakin nuottaa.

Maakuntarajaa uudelleen käytäessä vuonna 1767 Puruvedellä Villala menetti savolaisille oikeudet Keinon matalikkoon. Tästä kiukkuisena kyläjäs kieltäytyi maksamasta rajankäyntikuluja. Kesälahti jäi Uudenkaupungin rauhassa tynkäpitäjäksi, ja vähälle väestölle oli papin palkkaus raskasta.

Kirkkoherra sentään saatiin pidetyksi. Turun rauhan jälkeen, kun Kerimäen kirkko jäi Venäjän puolelle rajaa, Kesälahtelaiset yrittivät saada naapurin itäiset kylät osaksi omaa kirkkopitäjäänsä helpottamaan papin palkkausta, ja pitäjän asiamiehenä oli myös Matti Ketolainen. Kerimäkeläiset pysyivät kuitenkin omana pitäjänä.

Kesälahden etäisimpänä kylänä Villala tarvitsi hengellistä erikoispalvelua. Täällä pidettiin vuosittain yhdeksän maakirkkoa: lähes kerran kuussa kävi kirkkoherra tai kappalainen täällä saarnaamassa, kastamassa lapset ja palvelemassa sairaita.

Uukuniemen yhteydessä jäi Villala perukaksi, mutta 1700-luvulla kysyttiin täältäkin pitäjän luottamusmiehiä. Kiteen ja Kesälahden käräjillä istui lautamiehenä 1723-24 Mauno Pennanen, 1726-36 Olli Kupiainen, 1742-45 ja 1755-68 Pekka Pennanen. Hänet korvasi vuonna 1784 Heikki Hirvonen.

Pohjois-Karjala oli Ruotsin aikana ja etenkin 1700-luvulla rajaseutua. Villala näyttää sentään säästyneen pikkuvihan tuhoilta, jotka osuivat Kesälahden muihin kyliin ja idemmäksi.

Kesälahtelaisten osallistumisesta pikkuvihan sotatoimiin ei ole tietoa. Heitä oli kenties mukana talvella 1742 Kiteen vartiassa, jonka upseerien kunnottomuus päästi tuhoon 13. maaliskuuta 1742. Kun maaherra Wrede käski vuonna 1748 ilmoittamaan mies talosta –järjestelmään kuuluvien nimet, niin Villalasta kertyi 20 nimeä. Näistä oli kuusi talollisenpoikaa ja viisi veljeä. Tätä miehistöä ei kuitenkaan koskaan kutsuttu palvelukseen.

Sota kulki tästä yli vasta vuonna 1808. Venäläiset yrittivät heinäkuussa ”rauhottaa” Pohjois-Karjalan, mutta Liperin, Pielisjärven ja Ilomantsin talonpojat sekä eversti Sandelsin Toivolasta lähettämä majuri Malm karkoittivat kenraali Aleksejevin.

Venäjä lähetti joukkonsa uudelleen tänne ruhtinas Dolgorukin johtamana, ja kenraali Tutshkov käski Kuopiosta kenraali Gudovitshin prikaatin samaan suuntaan. Gudovits marssi Savonlinnan kautta Kiteelle Villalan halki kulkevaa tietä, karkoitti Kiteeläisten etuvartion Hiiskoskelta ja voitti 27. elokuuta nimismies Anders Löfwenmarkin johtamat talonpojat Puhoksessa.

Ruotsin aika Villalassa päättyi tähän. Sen kauden alkupuoli elettiin vaikeuksien keskellä, mutta 1700-luvulla päästiin parantamaan oloja valtakunnanrajan läheisyydestä huolimatta. Sen ajan jäljet näkyvät edelleenkin Villalan ja Hummovaaran kylämaisemissa, koivikkorinteet kertovat muinaisista kaskimiehistä, ja vanha maantie mutkittelee rauhoitettuna kylän raittina.